

KURS ÓSMOKLASISTY BIAŁOSTOCKIEJ SZKOŁY REALNEJ część druga

Język polski ZESTAW ZADAŃ NR 2z2

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Leszek Kołakowski
O WŁADZY

Były brytyjski kanclerz, gdy go w telewizji zapytano, czy chciałby być premierem, powiedział z niejakim zdziwieniem: „Przecież każdy chciałby być premierem.” to mnie z kolei zdziwiło, ponieważ wcale nie sędzę, że każdy chciałby być premierem; jest mnóstwo ludzi, którzy bynajmniej o takiej posadzie nie marzą – nie dlatego, że i tak nie mają szans, że to kwaśne winogrona, ale dlatego, że uważaliby tę robotę za okropną: wielkie zawracanie głowy, ciężka odpowiedzialność [...].

Czy więc jest, czy nie jest prawdą, że „wszyscy chcą władzy”? To zależy od tego, jak daleko rozciągniemy sens słowa. W najszerszym znaczeniu władzą nazywamy wszystko, co pozwala nam wpływać na otoczenie [...]. Małe dziecko, które po raz pierwszy potrafi samo wstać albo zaczyna chodzić, zdobywa pewien zakres władzy nad swoim ciałem i widzimy, że się z tego cieszy [...]. Kiedy nauczymy się obcego języka albo gry w szachy, [...] wolno powiedzieć, że nabywamy umiejętności, dzięki którym władamy pewnym zakresem kultury.

Tak rozległe pojęcie władzy jest dozwolone, stąd też powstały teorie, wedle których wszystko w ludzkich poczynaniach jest podporządkowane pragnieniu władzy [...]. Ludzie pożądają bogactw, bo bogactwo daje im władzę, zarówno nad rzeczami, jak i [...] nad innymi ludźmi. [...] Co więcej, nawet zachowania altruistyczne [...] mogą być tak tłumaczone: jeżeli czynimy dobro innym ludziom, to po to, żeby sprawować nadzór nad ich życiem [...]. Wszystko w życiu jest zatem poszukiwaniem władzy [...]. Takie teorie w zamierzeniu demaskatorskie, mają pozór wiarygodności, ale tłumaczą bardzo niewiele. [...]

Jeśli teoria, wedle której nic w nas nie ma oprócz żądzy władzy, jest naiwna i mało co tłumaczy, to nikt nie zaprzeczy, że władza jest dobrem wybitnie pożądanym. Najczęściej, gdy mówimy o władzy, mamy na myśli sens węższy niż ten, o którym była

mowa, mianowicie władzę, która polega na dysponowaniu środkami, za pomocą których możemy wpływać – przemocą lub groźbą przemocy – na zachowanie ludzi i regulować to zachowanie wedle zamierzeń władcy [...]. Władza w tym sensie zakłada obecność zorganizowanych narzędzi przemocy, a w dzisiejszym świecie – państwa.

Czy każdy z nas pragnie władzy w tym sensie? Na pewno każdy by chciał, by inni ludzie zachowywali się tak, jak on uważa za właściwe [...]. Stąd nie wynika jednakże, że każdy chciałby być królem. Jak Pascal mówi, tylko król pozbawiony tronu jest nieszczęśliwy, że nie jest królem.

[...] Pojawiły się dziecinne utopie anarchistyczne, które znalazły na to wszystko zbawienne lekarstwo: zlikwidować w ogóle władzę. Co więcej, utopie takie głoszą czasem tacy myśliciele, którzy nadają władzy sens najszerszy, powiadając na przykład, że władza rodziców nad dziećmi jest z natury rzeczy okropną tyranią: wynikałoby stąd, że gdy rodzice uczą dzieci ojczystej mowy, to sprawują nad nimi tyrańską przemoc [...]. Ale anarchizm mniej absurdalny ma na myśli zniesienie władzy politycznej: zlikwidujemy wszelkie rządy, administrację i sądy, a ludzie będą się cieszyli przyrodzonym braterstwem. [...]

Nie, władzy zlikwidować nie można [...]. Nie jest niestety tak, że gdy władzy politycznej nie będzie, wszyscy staną się braćmi; skoro interesy ludzi są skłócone z natury rzeczy, [...] to gdyby instytucje władzy politycznej cudem wyparowały, wynikiem byłoby nie powszechne braterstwo, ale powszechna rzeź.

Nie było i nie będzie w dosłownym sensie władzy ludu: jest to zresztą technicznie niewykonalne. Mogą być tylko różne narzędzia, za pomocą których lud patrzy władzy na ręce i jest w stanie zastąpić ją inną [...].

Kontrola ludu nad władzą nie bywa też bezbłędna, [...] wszystkich zadowolić żadna władza nie potrafi itd. To są rzeczy banalne, znane wszystkim. Narzędzia kontroli ludu nad władzą nigdy nie są doskonałe, ale najsukuteczniejsze co ludzkość do tej pory wymyśliła, by zapobiegać samowolnej tyranii, to to właśnie: utrwalać narzędzia nadzoru społecznego nad władzą i ograniczać zakres władzy państwowej do tego, co naprawdę niezbędne, by ład społeczny był zachowany. W przeciwnym razie regulacja wszystkiego, co ludzie robią, to tyle co władza totalitarna.

Możemy zatem – i powinniśmy – organy władzy politycznej podejrzliwie traktować, sprawdzać jak najwięcej i w razie potrzeby na nie zawsze narzekać [...], nie powinniśmy jednak narzekać na samo istnienie, samą obecność władzy, chyba że wymyślimy inny świat, czego już wielu próbowało, ale nikt z powodzeniem.

Zadanie 7.

Oceń prawdziwość poniższych zdań.

1. Z tekstu wynika, że motywacją człowieka do wszystkiego, co robi, jest chęć posiadania władzy.

☐ Prawda ☐ Fałsz

2. Z tekstu wynika, że instytucje władzy politycznej są potrzebne.

☐ Prawda ☐ Fałsz

Zadanie 8.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź.

Antonimem do słowa ład będzie

☐ A. porządek. ☐ B. harmonia. ☐ C. dezinformacja. ☐ D. dezorganizacja.

Zadanie 9.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź.

Użyte w tekście sformułowanie zachowania altruistyczne oznacza zachowania

☐ A. dążące do przejęcia władzy. ☐ C. podejmowane na korzyść innych.
☐ B. wynikające z egoizmu. ☐ D. dążące do obalenia władzy.

Zadanie 10.

Na podstawie tekstu Leszka Kołakowskiego wyjaśnij, co oznacza termin władza w węższym sensie.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11.

Na podstawie tekstu wyjaśnij, jakie mogłyby być konsekwencje zlikwidowania władzy politycznej. Nie cytuj.

.....

.....

.....

Zadanie 12.

Do zdań dotyczących tekstu dopisz numery akapitów, w których pojawia się dana informacja.

A. Autor przywołuje poglądy, według których każde zachowanie człowieka jest dążeniem do władzy.

NUMER AKAPITU:

B. Autor przedstawia bardzo szerokie znaczenie słowa władza.

NUMER AKAPITU:

C. Autor sugeruje, że naród powinien kontrolować władzę, aby zapobiec tyranii.

NUMER AKAPITU:

Zadanie 13.

Przekształć zdanie na mowę zależną.

Były brytyjski kanclerz, gdy go w telewizji zapytano, czy chciałby być premierem, powiedział z niejakim zdziwieniem: „Przecież każdy chciałby być premierem”.

.....

.....

.....

Zadanie 14.

W którym zdaniu poprawnie zastosowano interpunkcję? Wybierz poprawną odpowiedź.

- ☐ A. Małe dziecko, które zaczyna chodzić zdobywa władzę nad swoim ciałem.
- ☐ B. Ludzie dążą do tego, by zdobywać i władzę i pieniądze.
- ☐ C. Każdy chciałby mieć władzę, ale nie każdy chciałby być premierem.
- ☐ D. Ludzie chcą wiedzieć czy władza nie popełnia błędów.

Zadanie 15.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź.

Wyrazem podstawowym, od którego utworzono słowo zlikwidować, jest wyraz

- ☐ A. likwidować. ☐ B. likwidacja. ☐ C. zlikwidowany. ☐ D. zlikwidowanie.

Zadanie 16.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź.

Wypowiedzenie Król pozbawiony tronu nie jest szczęśliwy, że nie jest królem to

- ☐ A. zdanie złożone współrzędnie rozłączne.
- ☐ B. zdanie złożone podrzędnie z podrzędnym dopełnieniowym.
- ☐ C. zdanie złożone podrzędnie z podrzędnym okolicznikowym przyczyny.
- ☐ D. zdanie złożone podrzędnie z podrzędnym okolicznikowym warunku.

Zadanie 17.

Oceń, czy dane zdanie jest faktem czy opinią. Zaznacz F, jeśli jest faktem, lub O, jeśli jest opinią.

1. Nie sądzę, że każdy chciałby być premierem.
☐ Fakt ☐ Opinia
2. Teoria, wedle której nic w nas nie ma oprócz żądy władzy, jest naiwna i mało co tłumaczy.
☐ Fakt ☐ Opinia

Zadanie 18.

Do każdego z podanych zdań dobierz nazwę podmiotu, który w nim występuje.

- A. podmiot domyślny B. podmiot szeregowy
C. podmiot gramatyczny D. podmiot logiczny

Zdanie	Typ podmiotu
1. Były brytyjski kanclerz udzielił wywiadu.	
2. Nie powinniśmy narzekać na samo istnienie władzy.	
3. Nasze potrzeby i zachcianki mogą rosnąć w nieskończoność.	

Zadanie 19.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź.

Ubezdźwięcnienie wewnątrzwyrazowe postępowe zachodzi w wyrazach z szeregu:

- ☐ A. mnóstwo, ciężka, kwaśne, przemoc.
☐ B. mnóstwo, kwaśne, przemoc, potrzeba.
☐ C. odpowiedzialność, kwaśne, przemoc, potrzeba.
☐ D. ciężka, odpowiedzialność, kwaśne, przemoc.

Świetna robota!